Reikia pastebėti, kad daiktas panašus į pirmąjį kalaviją, su tokiu pat ilgesnio (apatinio) skersinio ornamentu, rastas Kuržemėje, Silmalciemo kapinyne. Pasak radinius perdavusių ūkininkų, daug anksčiau kapinyne buvę rasti stora apyrankė ir žiedas. Radimvietėje ištirtas 16 kv. m plotas, tačiau kapų neaptika. Kapinyno teritoriją tikslinti būtina kitais metais.

Eugenijus Jovaiša

Dauglaukio kapinynas

1992-1993 m. Tauragės raj., buvo tęsiami Dauglaukio plokštinio kapinyno tyrinėjimai.

Tyrinėta R kapinyno dalis. Čia kalva pamažu siaurėja ir siekia sąsmauką, kurioje A. Malonaitis tyrinėjo alkavietę (žr. jo straipsnį šiame leidinyje).

Ištirta 10 nedegintų mirusiųjų kapų. 5 iš jų (Nr. 90, 91, 93, 96, 97) buvo palaidotos moterys, 3 (Nr. 94, 95 ir 98) - vyrai. Likusių (Nr. 89, 92) lytis neišaiškinta.

Kūno padėtį pavyko nustatyti tik 2 moterų kapuose (Nr. 90, 93). Jos buvo palaidotos aukštielninkos, ištiestomis kojomis, tačiau skirtingai sudėtomis rankomis.

Kapuose Nr. 90, 94 pastebėtas naujas laidosenos bruožas - molinės pertvarėlės mirusiųjų galvūgalyje (Nr. 90), ties šonais ir kojūgalyje. Ypač ryškios pertvarėlės buvo 94 kapo galvūgalyje ir kairėje galvos pusėje - 25 cm aukščio ir 4 cm pločio pertvarėlės, atrodo, buvo "išmūrytos" taip, kad viena su kita sudarė statų kampą (Nr. 94), o kitur - statų, tačiau kiek suapvalintais kampais.

Susidaro įspūdis, jog iš molio mirusiajam buvo statomas "amžinasis" namas.

Pagal pasaulio šalis mirusieji orientuoti daugiausia Š-P kryptimis (Nr. 89, 91 - 96). Du kapai (Nr. 90, 97) orientuoti V ir ŠR kryptimis. Kapo Nr. 98 orientacijos nustatyti nepavyko.

Visi mirusieji buvo palaidoti su gausesnėmis ar menkesnėmis įkapėmis. Jų rasta 39. Didžiąją įkapių dalį sudarė kaklo papuošalai - gintarinių, emalės ir stiklo karolių vėriniai ir atskiri karoliai. Antrąją pagal dydį radinių grupę sudaro krūtinės papuošalai - vyrauja geležiniai, žalvariniai ir alaviniai(?) lazdeliniai smeigtukai. Rastos 2 žalvarinės segės - geležinė lenkta kojele (Nr. 90) ir žalvarinė žieduotoji (Nr. 95). Nedaug kapuose rankų papuošalų - apyrankėmis papuoštos moterys 3 kapuose. Visos apyrankės yra trikampio skersinio pjūvio, tačiau skirtingų galų ir ornamento. Trys iš jų dabintos akučių raštu, kitos - brūkšnelių ir išilginių griovelių kompozicijomis. Galuose tinklinis ornamentas "aprėmintas" skersinių griovelių grupėmis. Kaip jau įprasta Dauglaukio kapinyne - rastieji žiedai skirtini įvijinių grupei.

Ūkio reikmenų rasta 2 kapuose - tai peiliai ir įmoviniai kirviai. Masyvumu ir dydžiu išsiskiria kape Nr. 95 rastas kirvis. Buities reikmenų - ylų aptikta taip pat 2 kapuose. Ginklų nedaug - 2 ietigaliai iš skirtingų kapų.

Įkapių gausumu išsiskiria 4 kapai (Nr. 90, 93-95). Juose rasta 7, 9, 5 ir 6 įkapės. Kapinyno datavimui reikšmingi kapai Nr. 90 ir 95, kuriuose šalia trikampio skersinio pjūvio apyrankių rastos segės lenkta kojele ir žieduotoji.

1993 metais paaiškėjo, jog R kapinyno dalis apardyta. Ištirtas tik 1 griautinis kapas (Nr. 98). 115 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus atsidengė tik radiniai, priklausę nenustatyto amžiaus vyrui: peilis ir geležinis lazdelinis smeigtukas. Įvairiose

ploto vietose atsitiktinai rasti žalvarinio įvijinio žiedo, antkaklės lankelio, peilio bei ietigalio plunksnos fragmentai, datuotini 70-260 metais po Kr.

100 cm gylyje rastas žirgo kapas. Tai jau antrieji žirgo griaučiai šiame kapinyne. Kapo duobė buvo pailgos formos (205 cm ilgio ir 75-80 cm pločio), suapvalintais galais. Ji beveik neišsiskyrė iš aplinkinės žemės. Tyrinėjant duobės sanpilą pastebėta nedidelių angliukų ir sudegusių kaulų fragmentų. R kapo galas buvo apardytas. Žirgo galva ir priekinės kojos neišlikę, kiti kaulai išsilaikę gana gerai.

Žirgas palaidotas ant kairiojo šono, orientuotas į PR 110° kryptimi. Užpakalinės kojos ištiestos prie pilvo ir krūtines. Šalia žirgo griaučių ir po jais įkapių nerasta, todėl datuoti kapo negalima.

50 cm gylyje, P ploto dalyje, nuimant plonus smėlio sluoksnius pastebėti nedideli sudegusių kauliukų fragmentai, kurie galėjo priklausyti degintiniam kapui. Toks buvo 77 vyro kapas, atidengtas 1990 m. Įdomu, kad 1993 metais alkavietės teritorijos viršutiniame sluoksnyje rasta IX-XII a. geležinė pasaginė segė. Degintinių kauliukų kapinyno teritorijoje surinkta iki 300 gramų, pastebėta jų ir alkavietėje. Kapinyne taip pat rasti keli apdegę geleziniai nenustatytos formos ir paskirties radinių fragmentai.

80-120 cm gylyje rastos aštuonios 80-100 cm skersmens nenustatytos paskirties duobės, kurios išsiskyrė kiek tamsesne smėlio spalva. Jose aptikti labai smulkūs angliukai, o 1 ir 2 duobėse - po kelias nedideles šukes lipdytinės keramikos.

Baigus dešimtąją Dauglaukio kapinyno tyrinėjimų vasarą, turime 105 kapus (įskaitant A. Malonaičio tyrinėtus 7 kapus). Kapinynas yra didesnis nei manyta - koncentruojasi aplink pagrindinę aikštelę keliais apskritimais.